

Modni opus Balenciage kao polazište za modnu kolekciju inspirirane estetikom ružnog

Paljak, Filip

Undergraduate thesis / Završni rad

2023

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Textile Technology / Sveučilište u Zagrebu, Tekstilno-tehnološki fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:201:604902>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-01-05**

Repository / Repozitorij:

[Faculty of Textile Technology University of Zagreb - Digital Repository](#)

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
TEKSTILNO-TEHNOLOŠKI
FAKULTET

FILIP PALJAK

**MODNI OPUS BALENCIAGE KAO POLAZIŠTE ZA MODNU KOLEKCIJU
INSPIRIRANE ESTETIKOM RUŽNOG**

ZAVRŠNI RAD

Zagreb, rujan 2023.

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
TEKSTILNO-TEHNOLOŠKI
FAKULTET

ZAVOD ZA DIZAJN TEKSTILA I ODJEĆE

ZAVRŠNI RAD

**MODNI OPUS BALENCIAGE KAO POLAZIŠTE ZA MODNU KOLEKCIJU
INSPIRIRANE ESTETIKOM RUŽNOG**

Mentorica:

izv. prof. art. PAULINA JAZVIĆ, ak. slik.

Student:

FILIP PALJAK, 0303076314

UNIVERSITY OF ZAGREB
FACULTY OF TEXTILE TECHNOLOGY

DEPARTMENT OF TEXTILE AND CLOTHING DESIGN

FINAL WORK

**THE FASHION OPUS OF BALENCIAGA AS THE STARTING POINT FOR THE
FASHION COLLECTION
INSPIRED BY THE AESTHETICS OF UGLY**

Mentor:

izv. prof. art. PAULINA JAZVIĆ, ak. slik.

Student:

FILIP PALJAK, 0303076314

TEMELJNA DOKUMENTACIJSKA KARTICA

ZAVOD ZA DIZAJN TEKSTILA I ODJEĆE

ČLANOVI POVJERENSTVA:

1. doc.art Ivana Mrčela, predsjednica
2. red.prof.art Paulina Jazvić, članica
3. izv.prof.Blaženka Brlobašić Šejatović, članica
4. doc.art Marin Sovar, zamjenik člana

BROJ STRANICA: 65

BROJ SLIKA: 53

BROJ LITERATURNIH IZVORA: 24

BROJ LIKOVNIH OSTVARENJA: 15

DATUM PREDAJE ZAVRŠNOG RADA: 8.09.2023.

DATUM OBRANE ZAVRŠNOG RADA: 11.09.2023.

I. SAŽETAK

Ovaj rad je putovanje kroz svijet mode. Od kulturnih prekretnica, preko vizionarskih dizajnera do revolucionarne estetike. Počevši od revolucionarnog Cristóbal Balenciage, svjedoci smo naslijeđa inovacija koje su postavile temelje za Balenciagin trajni utjecaj. Estetika ružnog pojavila se kao proaktivni odmak od tradicionalnih normi ljepote, pozivajući nas da propitujemo standarde i slavimo autentičnost. Vizionarsko vodstvo Demne Gvasalije revitaliziralo je Balenciagu, ispreplićući povijesni opus modernom autentičnošću. Ovo putovanje kroz vrijeme i estetiku otkrilo je transformativnu moć mode, od izazovnih normi do slavljenja individualnosti. Kao što možemo zaključiti, nalazimo se na raskrižju naslijeđa i inovacije, gdje prošlost oblikuje sadašnjost, a kreativnost preoblikuje budućnost.

Ključne riječi: Balenciaga, estetika ružnog, Demna Gvasalia, inovativnost, autentičnost

II. SUMMARY

This work is a journey through the world of fashion. From iconic milestones to visionary designers to revolutionary aesthetics. Beginning with the revolutionary Cristóbal Balenciaga, we witness a legacy of innovation that laid the foundation for Balenciaga's lasting influence. The aesthetics of ugliness emerged as a proactive departure from traditional beauty norms, inviting us to question standards and celebrate authenticity. The visionary leadership of Demna Gvasalia revitalised Balenciaga, linking the historical work with modern authenticity. This journey through time and aesthetics has revealed the transformative power of fashion, from challenging norms to celebrating individuality. We can conclude that we are at the crossroads of heritage and innovation, where the past shapes the present and creativity reshapes the future.

Key words: Balenciaga, aesthetic of ugly, Demna Gvasalia, innovation, authenticity

SADRŽAJ

1. UVOD	5
2. RAZRADA TEME	6
2.1 Povijesna estetika Balenciage	6
2.2 Estetika ružnog u modi	10
2.3. Demna Gvasalia: Dekonstrukcija normi ljepote	15
2.4. Revitalizacija Balenciaginog nasljeđa	20
2.4. Balans nekonvencionalnog i nosivog	27
2.5. Rušenje granica: Spektakularne revije i revolucionarne suradnje	30
3. EKSPERIMENTALNI DIO	38
3.1 Konstrukcija „inside out” jeans hlača	39
3.2 Kolekcija	44
4. ZAKLJUČAK	59
5. LITERATURA I IZVORI	60
6. POPIS SLIKA	62

1. UVOD

U vibrantnom svijetu mode, gdje kreativnost ne poznaje granice, koncept prihvaćanja estetike ružnog pojavio se kao hrabri odmak od tradicionalnih normi ljepote. Ovaj pokret potiče nas da preispitamo konvencije i predrasude te istražimo transformativnu moć dizajna. Na čelu ovog avangardnog pokreta je Balenciaga, kulturna modna kuća poznata po svom vizionarskom pristupu dizajnu i istraživanju nekonvencionalnog. Ovaj rad zadire u enigmatično područje gdje se Balenciagin identitet isprepliće s estetikom ružnog, postavljajući temelje za modnu kolekciju koja redefinira tradicionalne standarde ljepote. Detaljnom analizom naslijeđa Cristóbal Balenciage razotkrivamo njegove revolucionarne kreacije, ispitujući kako one prkose konvencionalnim standardima ljepote dok istovremeno utjelovljuju avangardnu estetiku. Njegova rana karijera oblikovala je brend koji nastavlja redefinirati estetiku postavljajući temelje za suvremeni diskurs. Od revolucionarnih dizajna koji transformiraju siluetu do pionirskog koncepta ready-to-wear mode, Balenciagina povijest služi kao dokaz stalne evolucije mode. U eri u kojoj se tradicionalni standardi ljepote dovode u pitanje, estetika ružnog pojavljuje se kao zadivljujući odmak od uobičajenog, ona slavi nesavršenost i autentičnost, istraživanje sirovih i neuglađenih aspekata dizajna, potičući nas da preispitamo naše unaprijed stvorene percepcije o privlačnosti. Pod vodstvom kreativnog direktora Demne Gvasalije, Balenciaga doživljava renesansu koja odražava duh prihvaćanja ružnog. Gvasalijino vizionarsko vodstvo uvodi svježju perspektivu koja spaja bogato naslijeđe brenda sa suvremenim senzibilitetom. Spoj povijesnog naslijeđa, vizionarskog dizajna i hrabrosti da se izazovu konvencionalne norme ljepote postavlja temelje za istraživanje koje nadilazi puku estetiku. Ovaj rad služi kao ulaz u upečatljivi svijet u kojem se prošlost stapa sa sadašnjošću, potičući razvijanje mašte, preispitujući percepcije i brišući granice ljepote.

2. RAZRADA TEME

2.1 Povijesna estetika Balenciage

Cristóbal Balenciaga, cijenjeni španjolski dizajner visoke mode 1950-ih, ostavio je neizbrisiv trag na svijet mode kroz svoju jedinstvenu filozofiju dizajna i vizionarski pristup. Karijeru započinje od rane dobi uz svoju majku koja je bila vrlo talentirana krojačica. Iako dolazi iz vrlo skromne obitelji, oduvijek je bio opsjednut odjećom i modom. Sa svega 13 godina dobiva priliku od Marques de casa Torres da rekreira dizajnersko odijelo iz njenog ormara kojemu se divio. Zadani izazov je odradio savršeno što je navelo marques da postane njegova prva klijentica. Samim time mu se otvorila prilika da postane asistent krojaču u San Sebastianu. Vrlo ozbiljno je shvatio pruženu priliku, upijao je dano znanje i kulturu koju kasnije prenosi na svoje kreacije. Kroz naredne godine dobio je veliku popularnost u Španjolskoj što mu je omogućilo da 1919. otvori svoje vlastite butike u San Sebastianu, Madridu i Barceloni. Civilni rat ga je prisilo da zatvori svoje butike i preseli se u Pariz gdje 1937. otvara svoju modnu kuću Balenciaga te iste godine prikazuje svoju prvu kolekciju inspiriranu španjolskom renesansom. Balenciaga je bio jedan od rijetkih dizajnera koji je sam dizajnirao, krojio i šivao vlastite kreacije.¹ Bio je vrlo opsesivan, njegove kreacije nisu bile dizajnirane kako bi udovoljile željama klijenata već kako bi udovoljio samom sebi. Ništa nije napustilo njegovu radnju bez njegovog osobnog odobrenja.

Srž Balenciaginog estetskog naslijeđa leži u njegovoj nepokolebljivoj eleganciji, inovacijama i preciznoj izradi koja je njegove kreacije pretvorila u nosivu umjetnost. Balenciagin pristup konstrukciji odjevnog predmeta i neusporedivo preciznoj izradi karakteriziran je posvećenošću detaljima i urođenim razumijevanjem manipulacije tkaninom. Njegovi su odjevni predmeti bili pomno konstruirani, osiguravajući da svaki komad savršeno pristaje na tijelu. Balenciagina karakteristična estetika se često povezuje s arhitekturnom siluetom. Posjedovao je izvanredni talent da transformira tkaninu u skulpturalnu formu koja se protivila tradicionalnoj strukturi. Njegove kreacije sadržavale su odvažne linije, dramatičan volumen i neočekivane oblike koji su izazivali tadašnju dominantnu siluetu pješčanog sata. Upravo takav arhitekturni pristup dizajnu, strateški raspored šavova i precizan kroj podigao je njegove kreacije do razine umjetnosti, zamućujući granice između mode i skulpture.

¹ Walker M.: Balenciaga and his legacy, Meadows Museum, Teksas, 2006. (str. 34 – 39)

Također treba napomenuti kako je on bio veliki minimalist, stavljao je naglasak na formu, a ne na pretjerane ukrase. Njegova estetika je bila uvelike definirana i njegovim istraživanjem i „poigravanjem“ različitim materijalima i teksturama. Njegove prepoznatljive apstraktne siluete zahtijevale su materijale s dovoljno strukture kao što su gazar, zagar i cyberline kako bi se zadržale voluminozne geometrijske siluete temeljene na krugovima i kvadratima.² Posebnim znanjem i tehnikama drapiranja, nabiranja i slojevitosti pomicao je granice klasičnog dizajna rezultirajući komadima koji su ujedno bili vizualno privlačni i tehnološki napredni.

Sve navedeno je najbolje prikazano kroz revolucionarne kreacije koje su zauvijek promijenile svijet mode. Prva kreacija koja je dala uvid u Balenciaginu inovativnost nastala je 1950. u formi predimenzionirane haljine pod imenom „Balloon dress“. (Slika 1) Napravljena je od tafta te se za nju govorilo da je lagana kao oblak. Nastala je kao antiteza New Look-a, siluete koju je Christian Dior napravio modernom. Htio je osloboditi žene transformirajući siluetu tako što je proširio ramena, „izbrisao struk“ i eliminirao korzete. Ovu siluetu replicira 1953. u formi jakne „Balloon jacket“ te zapečaćuje „balloon hem“ kao svoj prepoznatljiv znak. (Slika 2) Još jedna od revolucionarnih kreacija je „Sack dress“, valjkasta ravna haljina koja skriva žensku figuru što se u to vrijeme smatralo radikalnim. (Slika 3) Očito je kako je Balenciaga bio veliki fan volumena - iste godine kao i „Sack dress“ ponovno šokira javnost novom kreacijom „Cacoon coat“, kaputom nježnih linija, rukava do lakta, napravljenog od krzna ili vune koji nalikuju na jaje provocirajući tradicionalne norme kako bi odjeća trebala pristajati tijelu. (Slika 4) Balenciagin prodor u kulturu mladih 1950-ih rezultirao je stvaranjem „baby-doll dress“. Prvotni oblik haljine imao je formu zvona, izrađena je od delikatne Chantilly čipke, haljina je labavo visjela s ramena stvarajući trokutastu siluetu. (Slika 5) „Baby-doll dress“ bila je univerzalno laskava, neizmjereno ženstvena i bezvremenska.³

Balenciagin rad imao je duboki utjecaj na percepciju luksuza, svojim odvažnim i avangardnim dizajnom nije samo oblikovao estetiku svoje ere, već je postavio temelje za buduće generacije dizajnera.

² Cristóbal Balenciaga Museoa, <https://x.cristobalbalenciagamuseoa.com/en/creativity>

³ Blume M.: The Master of Us All: Balenciaga, His Workrooms, His World, Farrar, Straus and Giroux 2013. (str. 130-140)

Slika 1. Balenciaga baloon haljina, 1950.

Slika 2. Balenciaga baloon jakna, 1953.

Slika 3. Balenciaga sack haljina 1957.

Slika 4. Balenciaga Cocoon kaput, 1960.

Slika 5. Balenciaga baby-doll haljina, 1958.

2.2 Estetika ružnog u modi

Koncept ružnoće u modi, tj. prihvaćanje istog, predstavlja promjenu koja dovodi u pitanje tradicionalne ideale ljepote i potiče promatrače i nositelje da preispitaju i prošire svoje predodžbe o estetskoj privlačnosti. Estetika ružnog stavlja naglasak na nekonvencionalno, neskladno i neočekivano, redefinirajući ono što se smatra lijepim. U njoj srži leži svjesno odbacivanje konvencionalnih ideala ljepote. Povijesno gledano, simetrija, sklad i savršene proporcije smatrale su se kao oličenje privlačnosti. Međutim, ovaj pokret ima antitetički pristup slaveći nesavršenost, asimetriju i nesklad. Ovo odstupanje predstavlja reakciju protivu se homogenizaciji ljepote i otpor uskim standardima koji su dugo dominirali modom. Estetika ružnog zagovara individualnost i autentičnost. Dizajneri prihvaćajući nekonvencionalno izazivaju ideju da se ljepota mora prilagoditi jednom kalupu. Ovaj pokret ohrabruje pojedince da prihvate svoje jedinstvene karakteristike i na taj način potiče inkluzivnije i raznolikije predstavljanje ljepote, odbacujući ideju da su samo određene osobine privlačne te potičući ideju da je ljepota subjektivan i višestruk koncept.⁴

Čin osporavanja uspostavljenih estetskih normi duboko je ukorijenjen u filozofskim teorijama i konceptima koji su stoljećima oblikovali umjetnost i kulturu. Ovo odstupanje od konvencionalnih standarda ljepote odražava složeno međudjelovanje različitih ideja filozofskih škola. Sve se objedinjuju kako bi preoblikovale percepciju ljepote, umjetnosti i individualnosti. Postmodernizam je odigrao značajnu ulogu u osporavanju urođenih normi estetike. Postmodernisti naglašavaju relativnost istine, odbacivanje apsolutnih značenja i dekonstrukciju velikih narativa.⁵ Ova filozofija potiče istraživanje različitih perspektiva. U kontekstu, estetike postmodernizam razvija ideju fiksnog i univerzalnog standarda ljepote, dopuštajući uzdizanje različitih i kontradiktornih elemenata.

Korijeni estetike ružnog mogu se pronaći u utjecaju raznih supkultura 20. stoljeća. Supkulture poput punka, grungea i ulične mode prkosile su mainstream estetici, odbacujući potragu za konvencionalnom ljepotom i slaveći pobunu. Dizajneri crpe inspiraciju iz supkultura, ubacuju element poput oštećenih tkanina, dekonstrukcije, nekonvencionalne slojevitosti i namjerno spajajući sukobljavajuće printeve u svoje kreacije.

⁴ Rosenkranz K.: *Aesthetics of Ugliness: A Critical Edition*, Bloomsbury Publishing, London, 2015. (str. 34-35)

⁵ Subjak, R.: *Kič i camp estetika u postmodernoj kulturi*, Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Osijek, 2017. (str 2-3)

Rezultat je spoj visoke mode i kontrakulturalnih ideala, izazivajući opće prihvaćene norme i stvarajući osjećaj kreativnog poremećaja. Punk pokret se pojavio 1970-ih kao izravna reakcija na percipiranu komercijalizaciju i konformizam mainstream kulture.

Pankeri su odbacili konvencionalnu ljepotu i tradicionalne norme, prihvaćajući namjerno provokativnu i kaotičnu estetiku. Kao supkultura, punk je nastojao poremetiti status quo, koristeći modu kao sredstvo samoizražavanja i pobune. Upečatljiva punk moda obilježena poderanom odjećom, zihericama i agresivnim frizurama bila je u oštrom kontrastu s uglađenom elegancijom prethodnih desetljeća. Pionirka punka je bila legendarna Vivienne Westwood, njen odvažan buntovnički i provokativni stil doveo je punk u mainstream. Westwood je kreirala džempere kroz koje se sve vidjelo, zbog izuzetno labavog načina tkanja, razderane majice s ručno napisanim eksplicitnim i vulgarnim sloganima, etiketama na vanjskoj strani i vidljivim šavovima koji prikazuju samu konstrukciju komada. (Slika 6) Ukomponirala je karakteristike fetiša u modu i inspirirala D.I.Y. (do it yourself) estetiku.⁶ Prihvaćanjem ružnog i „sirovog“, punk moda postala je moćno oružje provokacije, izazivajući koncept ljepote kakav je diktirala modna industrija.

Antimodni pokret pojavio se kao odgovor na konzumerizam i materijalističku prirodu modne industrije. Ovaj pokret dobio je na popularnosti s dizajnerima koju su namjerno izbjegavali trendove i prihvatili namjernu nezainteresiranost za estetiku koju diktira modna industrija. Antimodni umjetnici i dizajneri poput Maisona Martina Margiele odbacili su ideju da odjeća mora biti moderna ili vizualno privlačna, preferirali su namjerno ružne kreacije koje su prkosile tradicionalnim normama. (Slika 7) Ovaj pokret slavio je nekonvencionalnost, dekonstrukciju i nedovršenost potkopavajući ideju odjeće kao statusnog simbola, razmetljivosti i glamura, potičući na individualnost umjesto površnog izgleda.

I punk era i antimodni pokret bili su kulturni izrazi buntovništva i identiteta. Ti pokreti nisu bili vezani samo uz modu i estetiku, već i o izražavanju društvenih moći i afirmaciji individualnosti. Punk moda služila je kao vizualna manifestacija punk etosa, koji se protivio autoritetu i slavio osobnu slobodu. Slično tome, antimodni pokret nastojao je osloboditi pojedince pritiska konformizma, potičući ih da odbace vanjska očekivanja i prihvate vlastite jedinstvene stilove. Elementi oba pokreta reinterpetirani su i uključeni u današnje modne trendove, pokazujući njihov konstantni utjecaj na kreativno izražavanje i filozofiju dizajna.

⁶ Vivienne Westwood, <https://blog.viviennewestwood.com/the-story-so-far/>

Slika 6. Vivienne Westwood „Tits“ majica, 1977.

Slika 7. Model iz kolekcije Maiosn Martin Margiela RTW jesen 1997.

Prihvatanje estetike ružnog u suvremenoj modi i umjetnosti predstavlja fascinantnu evoluciju koja dovodi u pitanje tradicionalne predodžbe ljepote. Niz dizajnera i umjetnika su uključili nekonvencionalne elemente, asimetriju i neuobičajene kombinacije kako bi stvorili komade koji izazivaju estetske norme i slave individualnost. Neki od takvih dizajnera koji su prihvatili ovaj trend i kako se isti razvijao tijekom vremena su:

Rei Kawakubo, pionirka poznata po svom avangardnom dizajnu pod modnom kućom *Comme des Garçons*. Redefinirala je ljepotu kroz svoje kolekcije asimetrijom, predimenzioniranim proporcijama i nekonvencionalnim siluetama. (Slika 8) Rick Owens poznat je po svom jedinstvenom pogledu na ljepotu. Njegove kreacije često sadrže grube i neuobičajene elemente poput nedovršenih rubova, oštećenih tkanina i odvažnih silueta. (Slika 9) Simon Porte Jacquemus ima jedinstven pristup ovom pokretu, iako se na prvi pogled njegove kreacije ne bi svrstale u estetiku ružnog, koristeći asimetriju i eksperimentalne siluete te predmete iz svakodnevnog života kao modne dodatke ovoj estetici je dao element razigranosti i neočekivanosti. (Slika 10) Umjetnici i dizajneri poput Hannah Rose Dalton i Stevena Raj Bhaskarana, zajednički poznati kao *Fecal Matter*, promoviraju estetiku ružnog i kreativnost upotrebom nesvakidašnjih materijala, modificiranjem tijela i nadrealnom estetikom dovodeći u pitanje konvencionalne standarde ljepote. (Slika 11)

Trend prihvatanja estetike ružnog evoluirao je iz svojih kontrakulturnih početaka, ono što je nekoć bila pobuna protiv utvrđenih normi ljepote transformiralo se u kreativni pristup koji su prihvatili mainstream i avangardni dizajneri. Ona se proteže izvan vizualne estetike i obuhvaća taktilne i emocionalne dimenzije. Ovaj više osjetilni pristup uključuje nositelje i gledatelje na dubokoj razini, potičući niz reakcija i dijaloga.

Slika 8. Model iz kolekcije Comme des Garçons RTW proljeće 1997.

Slika 9. Model iz kolekcije Rick Owens jesen/zima 2001.

Slika 10. Jacquemus Rond Carré sandale, Resort kolekcija 2016.

Slika 11. Fecal Matter Skin čizme, 2020.

2.3. Demna Gvasalia: Dekonstrukcija normi ljepote

Demna Gvasalia, prije svega vizionar, avangardni je modni dizajner čiji je inovativni pristup preoblikovao modni svijet. Njegov put od osnivanja vlastitog brenda Vetements pa sve do pozicije kreativnog direktora Balenciage obilježen je osebujućom i povremeno uznemirujućom estetikom koja dovodi u pitanje konvencionalnu ljepotu i redefinira moderni luksuz. Gvasalijina filozofija dizajna usredotočena je na autentičnost, individualnost, provocirajući društvene norme, odražavajući njegovu želju za istraživanjem manje konvencionalnih aspekata mode i estetike. Gvasalia potječe iz Gruzije gdje završava studij internacionalne ekonomije. Kako je oduvijek gajio želju za radom u modnoj industriji, unatoč društvenim i obiteljskim nedoumicama, 2001. seli se u Antwerpen gdje svoju strast prema modi ostvaruje studirajući na Royal Academy of Fine Arts.⁷ Demna se 2009. seli u Pariz gdje počinje raditi za Margielu. To je bilo u vrijeme tranzicije kada je Martin Margiela napustio Margielu te je modna kuća htjela modernizirati svoj DNA. Iako je sve do tada radio u muškoj modi imao je želju iskušati se i u kreiranju za žene. Tijekom tog perioda istraživao je kako je Margiela stvarao i načine dekonstrukcije postojećeg komada odjeće kako bi se kreirao potpuno novi. Znanje i iskustvo koje je tamo dobio kasnije primjenjuje na svoju estetiku i dizajn. Nakon svega 3 godine napušta Margielu te prelazi u Louis Vuitton gdje pod vodstvom kreativnog direktora Marc Jacobsa surađuje s njim na dvije kolekcije. Te dvije kolekcije kreira uz vodstvo Nicolasa Ghesquiera. Frustriran svojom pozicijom u indsutrij, u kojoj je bio krojač, a ne dizajner, 2014. s nekolicinom svojih prijatelja pokreće vlastiti brend Vetements.⁸ U kratkom periodu Vetements je stekao priznanje za svoju subverzivnu filozofiju dizajna. Primjenjujući dekonstrukciju, predimenzionirane siluete i nekonvencionalne proporcije direktno inspirirajući se sovjetskom underground i uličnom kulturom učinkovito izaziva tradicionalne norme mode. Upravo ovakvim odstupanjem od konvencionalnosti, koje se proširilo na prezentaciju na pistama gdje su modele birali s ulica, a ne tradicionalnih agencija, stavili su naglasak na autentičnost i raznolikost. (Slika 12) Vetements je popularizirao „high-low“ estetiku, spajajući utjecaj ulične mode sa senzibilitetom visoke mode.

⁷ <https://www.kering.com/en/houses/couture-and-leather-goods/balenciaga/demna/>

⁸ Vetements' Demna Gvasalia, took off where Martin Margiela stopped.....

<https://agnautacouture.com/2016/03/13/vetements-demna-gvasalia-took-off-where-martin-margiela-stopped/>

Kombiniranjem elemenata poput majici s kapuljačom, trenirke i traperi s neočekivanim detaljima iz svakodnevnog života, stvarajući jukstapoziciju koja je izazivala tradicionalne definicije luksuza i stila. Ovakav pristup kreiranju odjeknuo je kod mlađe publike koja je tražila modu koja odražava njihov suvremeni život. Vetements je dodatno poremetio industriju dovodeći u pitanje tradicionalni modni kalendar, umjesto strogo prateći raspored sezonskih kolekcija objavljivali su dizajne svojim tempom. Ovo odstupanje od konvencija potaknulo je razgovore o tempu mode, očekivanjima potrošača i pritiscima s kojima se dizajneri suočavaju unutar utvrđenog okvira. Utjecaj Vetementsa proširio se izvan njegovih dizajna, utjecaj na smjer mode, od prevelikih silueta, ironičnim pristupom dizajnu, estetike prožete uličnom odjećom, referencama iz pop kulture i kolaboracijama sa svakodnevnim brendovima poput Levisa, DHL-a, Championa te modnim kućama poput Comme des Garçonsa i dizajnera Manolo Blahnika, otvorio je put novoj generaciji dizajnera da prihvate autentičnost, disruptivnu i individualnost u svojim kreativnim nastojanjima.⁹ (Slika 13)

Slika 12. Nekonvencionalni model s revije Vetements RTW Jesen 2017.

Slika 13. Vetements x Manolo Blahnika čizme

⁹ Demna Gvasalia's 10 Most Memorable Moments at Vetements
<https://wwd.com/fashion-news/designer-luxury/demna-gvasalia-vetements-ten-most-memorable-moments-1203285617/>

Imenovanjem Demne Gvasalije 2015. kao kreativnog direktora Balenciage označilo je značajnu prekretnicu u modnoj industriji, generirajući valove znatiželje i iščekivanja.¹⁰ Gvasalijin inovativni pristup dizajnu i njegova jedinstvena perspektiva ostavili su neizbrisiv trag na legendarnoj modnoj kući, spajajući tradiciju sa suvremenim utjecajem na način koji redefinira luksuz i izaziva modne konvencije. Ovo je bio novi početak za Balenciagu, signaliziralo je odmak od Balenciagine prethodne estetike koju karakteriziraju čiste linije i elegantan minimalizam. Njegovo predstavljanje donijelo je novu eru eksperimentiranja, spajajući visoku modu s utjecajima ulične odjeće i razigranim osjećajem za ironiju. Gvasalijina uloga kreativnog direktora revitalizirala je modnu kuću ubrizgavanjem nove perspektive uz poštivanje njezine povijesne estetike. Njegov jedinstven pristup dizajnu i naglasak na inkluzivnost naglasio je potencijal za fuziju umjetničkog i komercijalnog uspjeha.

Usporedba između dvaju razdoblja Balenciagine povijesti otkriva i kontinuitet i prekid. Balenciagina povijesna estetika slavila je eleganciju, inovativnost i nepogrešivu predanost izradi, s druge strane Gvasalijine reference odzvanjaju suvremenim kulturnim krajolikom, autentičnosti, individualnosti, odražavajući utjecaj digitalnog doba, društvenih medija i demokratizacije mode. Njegov rad odaje počast Balenciaginoj ostavštini, referirajući se na ikonične siluete, tkanine i detalje iz arhive modne kuće. On revitalizira te elemente prožimajući ih vlastitom subverzivnom perspektivom, reimaginirajući ih u suvremenom kontekstu. Ova sinteza tradicije i inovacije naglašava sposobnost modne kuće da se razvija uz zadržavanje svog identiteta. Za debutansku kolekciju za Balenciagu proveo je mjesec pretraživajući i inspirirajući se arhivskim komadima i metodičkim razmišljanjem tražio odgovor kako takve komade redizajnirati za modernu ženu. Gvasalija ovom kolekcijom nije samo pokazao svoj talent referiranja i kreiranja tehnički krojenih kaputa i jakni nagnutih prema naprijed ili suknji s volumenom na prednjici, već je kroz pragmatičnu, inteligentnu i sveobuhvatnu analizu dao odgovor što bi žene htjele nositi svakodnevno ako im je stalo do mode ili, bolje rečeno, do dobrog odijevanja.¹¹ (Slika 14)

¹⁰ Paton E. Who Is Demna Gvasalia, Balenciaga's New Designer? <https://www.nytimes.com/2015/10/08/fashion/demna-gvasalia-balenciaga-new-artistic-director.html>

¹¹ Mower S.: Balenciaga RTW Fall 2016 <https://www.vogue.com/fashion-shows/fall-2016-ready-to-wear/balenciaga>

Koristeći svakodnevne predmete kao inspiraciju za naušnice u obliku zihherica i torbi u obliku kutija za alat, predimenzioniranih skijaških jakni, haljina sa sukobljavajućim cvjetnim printevima dao je dašak svježine i razigranosti Balenciaginom identitetu.¹² (Slika 15, 16) Ova dinamična napetost između tradicije i inovacije naglašava trajnu relevantnost Balenciage dok upravlja evoluirajućim svijetom mode, osiguravajući da modna kuća ostane i čuvar povijesti i pionir budućnosti.

Slika 14. Model jakne iz kolekcije Balenciaga RTW jesen 2016.

¹² Mower S.: Balenciaga RTW Fall 2016 <https://www.vogue.com/fashion-shows/fall-2016-ready-to-wear/balenciaga>

Slika 15. Naušnice u obliku ziherice, Balenciaga RTW jesen 2016.

Slika 16. Haljina sukobljavajućih cvjetnih printeva, Balenciaga RTW jesen 2016.

2.4. Revitalizacija Balenciaginog nasljeđa

Gvasalijina Ready-to-wear jesen 2017. kolekcija za Balenciagu bila je odvažna i dojmljiva, obilježena njegovim prepoznatljivim pristupom izazovima, normama i redefiniranju estetike. Ovo je ujedno bila i kolekcija koja je obilježila 100-tu godišnjicu postojanja modne kuće. Njegova reinterpretacija predimenzioniranih linija ramena odala je počast izvorniku, dok je također istovremeno potkopala tradicionalne proporcije kako bi stvorila novi vizualni dojam. Ova kolekcija obuhvatila je jukstapoziciju elemenata miješajući različite tkanine, teksture i uzorke čime se postigao kontrast. Kombiniranjem tradicionalnih tkanina poput karirane vune i houndstooth-a s neočekivanim materijalima kao što su likra i spandex. Ovaj spoj tradicionalnog i suvremenog stvorio je vizualno upečatljivu estetiku. Gvasalija je ovom kolekcijom doveo u pitanje tradicionalne ideale ljepote prihvaćajući nekonvencionalne elemente. Predimenzionirane proporcije, asimetrija, žarke boje, volumen i nesvakidašnji printevi zamaglili su granice između tradicionalno atraktivnih silueta i onih koje bi se mogle smatrati ružnima prema konvencionalnim standardima. Kako bi kreirao ovu kolekciju prošao je kroz 30 godina povijesnih fotografija Cristóbalovih kreacija, inspiriran načinom kako su modeli na tim fotografijama držali kapute, kreirao je jakne, kapute i puferice s asimetričnim kopčanjem.¹³ (Slika 17) Želio je ovime prikazati modernu sofisticiranost, htio je dočarati nonšalantnost i snažan stav. Kolekcija je bila prepuna referenci identiteta brenda kombiniranih s elementima Vetementsa, poput modernih verzija Balloon i Baby-doll haljina, Caccoon kaputa i couture haljina kojima je dodao praktični element džepova. (Slika 18, 19, 20) I raskošna draperija ove kolekcije ostala je vjerna izvornom duhu modne kuće. (Slika 21) Gvasalia je ovom kolekcijom zadržao svoj interes za predimenzioniranim, dramatičnim figurama konstruirajući sve od couture do dnevnih haljina i kaputa na teatralan način, nastavio se poigravati svojim ikoničnim colorblockom u kombinaciji s profinjenim i elegantnim uzorcima i neonskim čarapama te prošlosezonskim Pantashoes čizmama koje su sezale sve do struka, koje su postale njegov zaštitni znak.¹⁴

¹³ Mower S: Balenciaga RTW fall 2017 <https://www.vogue.com/fashion-shows/fall-2017-ready-to-wear/balenciaga>

¹⁴ <http://www.fashionela.net/fashion/balenciaga-fall-2017-collection/>

Ova kolekcija je bila odlučujući trenutak u njegovoj karijeri kao kreativnom direktoru Balenciage. Reinterpretirajući Balenciaginu baštinu i spajajući ju s vlastitom subverzivnom estetikom, Gvasalija je kreirao kolekciju koja je izazvala tradicionalne predodžbe ljepote. Jukstapozicija elemenata, razigrana ironija i prihvaćanje nekonvencionalnih proporcija pridonijeli su kolekciji koja je zapečatila Gvasalijinu ulogu u svijetu mode.

Slika 17. Jakna asimetričnog kopčanja, Balenciaga RTW jesen 2017.

Slika 18. Haljina inspirirana Baby-doll siluetom, Balenciaga RTW jesen 2017.

Slika 19. Haljina inspirirana Balloon siluetom, Balenciaga RTW jesen 2017.

Slika 20. Couture haljina sa džepovima, Balenciaga RTW jesen 2017.

Slika 21. Drapirana haljina, Balenciaga RTW jesen 2017.

Jedan od glavnih aspekata povijesne Balenciage su bile couture kolekcije, po kojima je Cristóbal dobio i naziv „Master of couture“. 53 godine nakon zadnje revije i zatvaranja couture kuće, Demna odlučuje oživjeti taj aspekt brenda i nailazi na najveći test karijere. Njegov pristup modi karakteriziran je reinterpetacijom naslijeđa, kombinirajući svoju revolucionarnu viziju i estetiku ljudi 21. stoljeća istovremeno odajući počast najvećem courtieru 20. stoljeća. 2021. kreira svoju prvu Haute Couture kolekciju. Gvasalija je preveo svoje subverzivne ideje glamura u visoku modu, prožimajući trope svakodnevne garderobe gestama Cristóbalovog krojenja. Unio je vlastite korijene i estetiku u povijesne siluete Couture komada te je stvorio savršenu simbiozu starog i novog. Proučavao je i istraživao elemente svakodnevne garderobe i uzdigao ih kroz drapiranje i volumen koji su sinonim za Cristóbala. Kolekcija je bila prepuna izvrsno skrojenih odijela sa širokim ramenima, smokinga do poda, predimenzioniranih dugačkih kaputa, ispranog traperera, majici s kratkim rukavima i sportske odjeće inspirirane sovjetskim razdobljem. Uz vrećaste trenirke i subverzivno krojeni traper našao se i niz kreacija koje su očitije davali počast Cristóbalovoj estetici; vezene jakne s oštrim, uglatim ramenima, restriktivne pencil suknje i svjetlucave slip haljine koje su bile upotpunjene futurističkim šuširima širokih oboda nalik lampi i predimenzioniranim naočalama. (Slika 22, 23, 24, 25) Demnin neiznenađujuće razigran, bezobrazan pogled na Couture nije se činio kao potpuna reinencija njegovih ready-to-wear kolekcija. Cijela kolekcija je bila nedvojbeno uzdignuta luksuznim materijalima, preciznim završnim obradama, krojevima i pažnjom posvećenom najstinijim detaljima. Revija je održana na originalnoj lokaciji Balenciaginog butika u Parizu, koji je restauriran i namjerno postaren kako bi izgledao točno kako ga je Cristóbal ostavio 1968. Gvasalija je predstavio kolekciju u potpunoj tišini te je tako odao počast Cristóbalu Balenciagi koji je također isto tako radio. Ovime je postigao da fokus bude na odjeći i raznolikom odabiru modela, koji utjelovljuje njegovu ideju o tome tko bi couture klijent danas mogao biti.¹⁵

¹⁵ Madse C. A.: 5 Things To Know About Demna Gvasalia's First Balenciaga Haute Couture Show For AW21 <https://www.vogue.co.uk/fashion/gallery/5-things-balenciaga-haute-couture-aw21>

Slika 22. Strukirano odijelo širokih ramena, Balenciaga Couture jesen 2021.

Slika 23. Predimenzionirana jakna, Balenciaga Couture jesen 2021.

Slika 24. Model traperica iz kolekcije Balenciaga Couture jesen 2021.

Slika 25. Dugački kaput inspiriran Caccoon siluetom, Balenciaga Couture jesen 2021.

U svojoj drugoj Couture kolekciji predstavljenoj u proljeće 2022., odlučuje se više posvetiti sebi i svojoj estetici, kolekcija prepuna neopren odijela i haljina od scube koji su bili mimika svilenog gazara kojeg je u kolaboraciji s Abrahams-om Cristóbal proizveo 1958. kako bi njegove kreacije mogle zadržati svoju voluminoznu, nekonvencionalnu strukturu. Gvasalija upotpunjuje kolekciju futurističkim dodatcima poput torbe koja je ujedno i zvučnik i reflektirajućom maskom koja prekriva cijelo lice, preispituje konvencionalne standarde ljepote i poigrava se estetikom ružnog, kreativnosti i funkcionalnosti.¹⁶ Također, u nastojanju da demokratizira visoku modu, u kolekciji su se mogle pronaći traperice, majice s kapuljačom i jakne od recikliranih originalnih komada i aluminijske. Prezentira predimenzionirane, hiper ekstravagantne, precizno krojene komade koji stvaraju optičku iluziju te komade u klasičnim Balenciaginim siluetama, futuristički reinterpetirane, zadržavajući na konceptualan i nekonvencionalan način identitet brenda.¹⁷ (Slika 26, 27, 28, 29)

Couture revije savršen su primjer Gvasalijinog inovativnog i provokativnog pristupa modnom dizajnu. Unoseći svoju jedinstvenu estetiku, konceptualne teme i inkluzivnost u područje mode, on dovodi u pitanje uspostavljene norme, istovremeno pozivajući na kritičko razmišljanje o ulozi mode u suvremenom društvu. Njegove revije inspiriraju diskurs, pokazuju njegovu sposobnost redefiniranja luksuza i učvršćuju njegov status transformativne figure u svijetu mode.

¹⁶ Mower S.: Balenciaga Couture Fall 2022 <https://www.vogue.com/fashion-shows/fall-2022-couture/balenciaga>

¹⁷ DOOM AND GLOOM – BUT MAKE IT FASHION <https://metalmagazine.eu/en/post/article/balenciaga-f-slash-w-2022-couture>

Slika 26. Neopran haljina i torba zvučnik, Balenciaga Couture proljeće 2022.

Slika 27. Majica kreirana od recikliranih originala, Balenciaga Couture proljeće 2022.

Slika 28. Haljina od aluminijske folije, Balenciaga Couture proljeće 2022.

Slika 29. Predimenzionirana, hiper ekstravagantna haljina iz kolekcije Balenciaga Couture proljeće 2022.

2.4. Balans nekonvencionalnog i nosivog

Pristup Demne Gvasalije prihvaćanju estetike ružnog u modi naišao je i na pohvale i na kritike. Dok njegovi dizajni izazivaju konvencionalne standarde ljepote i pomiću granice kreativnosti istovremeno predstavljaju jedinstvene izazove stvaranja komada koji su i inovativni i nosivi. Gvasalija se često susreće s dilemom uspostavljanja ravnoteže između umjetničkog izražavanja i funkcionalnosti. Pretakanje konceptualnih ideja u odjevne predmete koji nisu samo vizualno intrigantni, već udobni i funkcionalni za svakodnevno nošenje predstavlja značajan izazov. Demna je sam reako „kako je odjeća upravo to; odjeća, ne kreira se da bi bila u muzejima, već da bude u nečijem ormaru.“ Dok njegove kreacije mogu predstavljati moćnu umjetničku izjavu na pisti, oni također moraju ponuditi praktičnost i nosivost za potrošača. To zahtjeva pažljivo razmatranje čimbenika poput udobnosti, lakoće kretanja i praktičnosti u raznim prigodama. On istovremeno kreira za domaćicu, rejvera i zaštititara jer ih sve smatra jednakima. Njegov nekonvencionalni dizajn često zahtijeva inovativne izbore materijala i tehnika izrade. Postizanje željene estetike može uključivati eksperimentiranje nekonvencionalnim tkaninama, teksturama i završnim obradama. Usklađivanje materijala sa strukturnim integritetom potrebnim za izdržljive i nosive komade može biti složeno. Osim toga, Gvasalijin pristup zahtijeva od krojača i proizvođača da prilagode svoje tehnike kako bi se njegov jedinstveni dizajn mogao realizirati. Također, dizajn koji pripada estetici ružnog postavlja pitanja o prihvaćanju potrošača i tržišta. Dok njegove kreacije mogu privući pažnju onima koji traže nekonformističku modu, one bi mogle otuđiti tradicionalne luksuzne potrošače koji traže klasičnu eleganciju. Postizanje prave ravnoteže ključno je kako bi se osiguralo da dizajn, iako je nekonvencionalan ima široku privlačnost koja je usklađena s identitetom brenda. Još jedan od izazova leži u napetosti između inovacije i naslijeđa. Njegov dizajn često je odmak od tradicionalne estetike povezane s povijesnom modom Balenciage. Balansiranje inovacije, umjetničko izražavanje s naslijeđem i identitetom brenda je delikatan zadatak. Upravo ovi izazovi u stvaranju nosivih komada i estetike ružnog odražavaju složenost pomicanja granica mode. Gvasalijina sposobnost da se nosi s ovim izazovima, a da istovremeno zadrži integritet svoje filozofije dizajna, pridonosi njegovoj reputaciji vizionarske i inovativne sile u industriji.

Gvasalijin jedinstven pristup estetici ružnog proizveo je nekolicinu ikoničnih i popularnih komada koji izazivaju konvencionalne standarde ljepote, a istovremeno imaju značajan utjecaj na svijet mode. Ovi komadi, karakterizirani nekonvencionalnim siluetama, pretjeranim proporcijama i neočekivanim elementima stekli su popularnost zbog svoje sposobnosti pomicanja granica i poticanja rasprava. Triple S tenisice su savršen primjer Gvasalijine estetike ružnog. Ove debele, višeslojne tenisice postale su kulturološki fenomen, osvježavajući modne entuzijaste i širu javnost. Sukobne teksture tenisica, pretjerani potplati i nekonvencionalna silueta izazivaju konvencionalni dizajn obuće, u konačnici postaju simbol spoja luksuza i ulične mode. (Slika 30) Balenciagine „Knife boots“ poznate su po svom prepoznatljivom šiljastom vrhu i prenaplašenoj peti. Ove čizme izazivaju tradicionalne siluete obuće i nude mješavinu avangardnog dizajna i nosivosti, upravo ono na čemu se temelji Gvasalijina filozofija kreiranja. Zbog svojeg jedinstvenog izgleda u rekordnom vremenu su postale omiljeni komad među modnim entuzijastima i slavnima. (Slika 31) Također i već prije spomenute Balenciagine „Pantashoes“, spoj hlača i cipela odličan su primjer istraživanja nekonvencionalnog dizajna. Ovaj komad izaziva tradicionalnu obuću protežući tkaninu do struka, stvarajući kontinuiranu vizualnu liniju. Njihova popularnost govori o njihovoj sposobnosti stvaranja kohezivnog, osebnog izgleda koji briše granice između odjeće i obuće. (Slika 32) Savršen primjer kako Gvasalija konstantno reinterpreтира predmete iz svakodnevnog života u vrhunske modne izjave je „Bazaar Shopper“ torba. Šarene pruge, jarke boje i predimenzionirani oblik koji nalikuje torbi za tržnicu predstavlja izazov ideji luksuznih torbica. Unatoč svom nekonvencionalnom dizajnu „Bazaar Shopper“ stekla je popularnost radi svog razigranog pogleda na luksuz i sposobnost da zadovolji različite kupce. (Slika 33)

Širok je portfolio Demninih „ružnih“ komada, od obuće do odjeće, modnih dodataka i outwear-a koji su postali popularni zbog svoje sposobnosti da redefiniraju modnu popularnost. Oспорavajući konvencionalne standarde, prihvaćajući neočekivane elemente, preoblikujući trendove i pomičući kreativne granice, njegov dizajn odjekuje među različitim skupinama potrošača koji traže autentične modele koji potiču na razmišljanje i zaokuplja pozornost šire publike. Ovakvi komadi ne samo da izazivaju tradicionalne predodžbe ljepote, već i preoblikuju način na koji percipiramo inovacije i kreativnost u modnoj industriji.

Slika 30. Triple S tenisice, Balenciaga menswear jesen 2017.

Slika 31. Knife Boots, Balenciaga RTW proljeće 2017.

Slika 32. Pantashoes, Balenciaga RTW proljeće 2017.

Slika 33. Bazaar Shopper torba, Balenciaga RTW proljeće 2017.

2.5. Rušenje granica: Spektakularne revije i revolucionarne suradnje

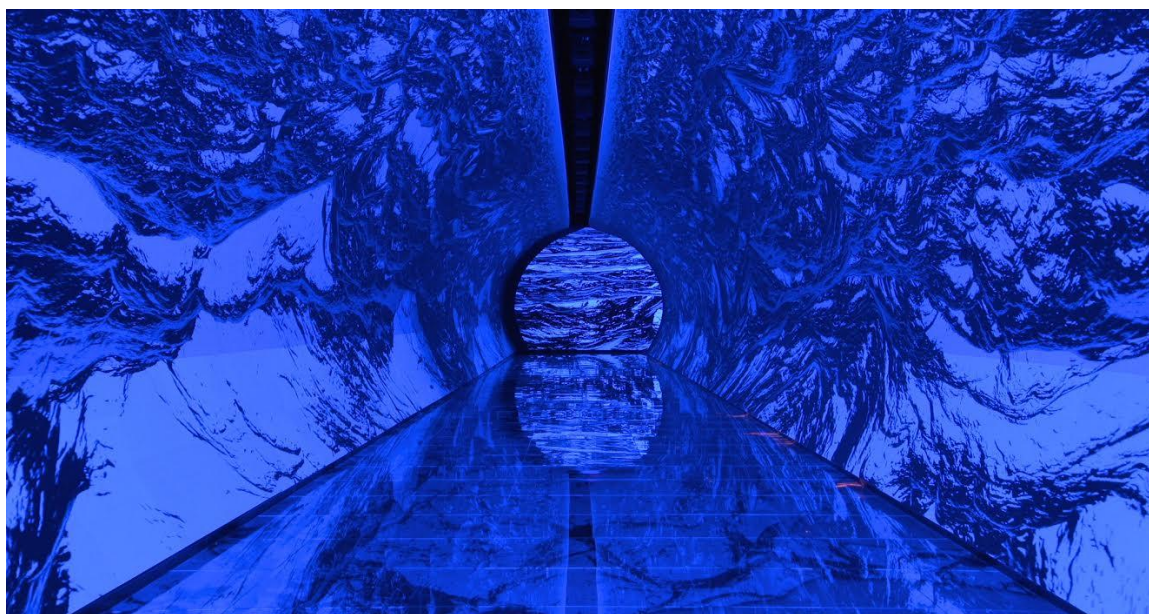
Demna pozicija kreativnog direktora Balenciage obilježena je njegovim inovativnim i provokativnim pristupom revijama. Njegove revije su postale dugo iščekivani događaju u modnoj industriji, poznate po izazovnim konvencijama i predstavljanju svježih perspektiva modne prezentacije. Gvasalija je poznat po svojoj sposobnosti da zamagli granice između mode, umjetnosti i kulture. Njegove revije izazivaju tradicionalne formate i rade impresivna iskustva koja nadilaze puke modne prezentacije. Odabire nekonvencionalna mjesta i istražuje neočekivane teme, stvarajući okruženje koje zaokuplja publiku na više razina. Njegove revije često uključuju suradnje s umjetnicima, glazbenicima i drugim kreatorima. 2019. za proljetnu ready-to-wear kolekciju u suradnji s digitalnim umjetnikom Jon Rafmanom kreira video tunel koji je popraćen digitalnim glasom koji izgovara „Presence is the key. Now is the answer.“ (Prisutnost je ključ. Sadašnjost je odgovor.). Publika je bila bombardirana rotirajućim digitalnim efektima čime je stavio fokus na sadašnjicu usprkos svim smetnjama, disonancama i bukom svijeta oko nas. Time je stvorio savršenu pozadinu za kolekciju.¹⁸ (Slika 34, 35) Ovakve suradnje dodaju dodatan sloj kreativnosti i stvaraju višedimenzionalno iskustvo za publiku. Uključivanje umjetnosti i glazbe u skladu je s Gvaslijinom željom za stvaranje holističke i sveobuhvatne atmosfere. Njegove revije često odražavaju kulturni zeitgeist i suvremena pitanja. Baveći se aktualnim temama kroz svoje revije daje izjavu o ulozi mode u društvu i pokazuje kako se dizajneri mogu uskladiti sa svijetom oko sebe. Za kolekciju jesen/zima 2020. kreira apokaliptičnu atmosferu, prikazuje ju na potopljenoj pisti kako bi skrenuo pozornost na prijetnju klimatskih promjena i porasta razine mora.¹⁹ (slika 36, 37) Te 2022. za kolekciju jesen/zima stvara snježnu oluju koja se progresivno pogoršava kroz reviju, ova oluja je prvotno trebala biti još jedna snažna poruka o klimatskoj promijeni, no naposljetku je poruka bila puno dublja, kako je Rusija napala Ukrajinu. Vidljivo je kako se modeli bore hodajući kroz snažnu snježnu oluju predstavljajući život i borbu izbjeglica.²⁰ (Slika 38, 39)

¹⁸ Mower S.: Balenciaga RTW Spring 2019 <https://www.vogue.com/fashion-shows/spring-2019-ready-to-wear/balenciaga>

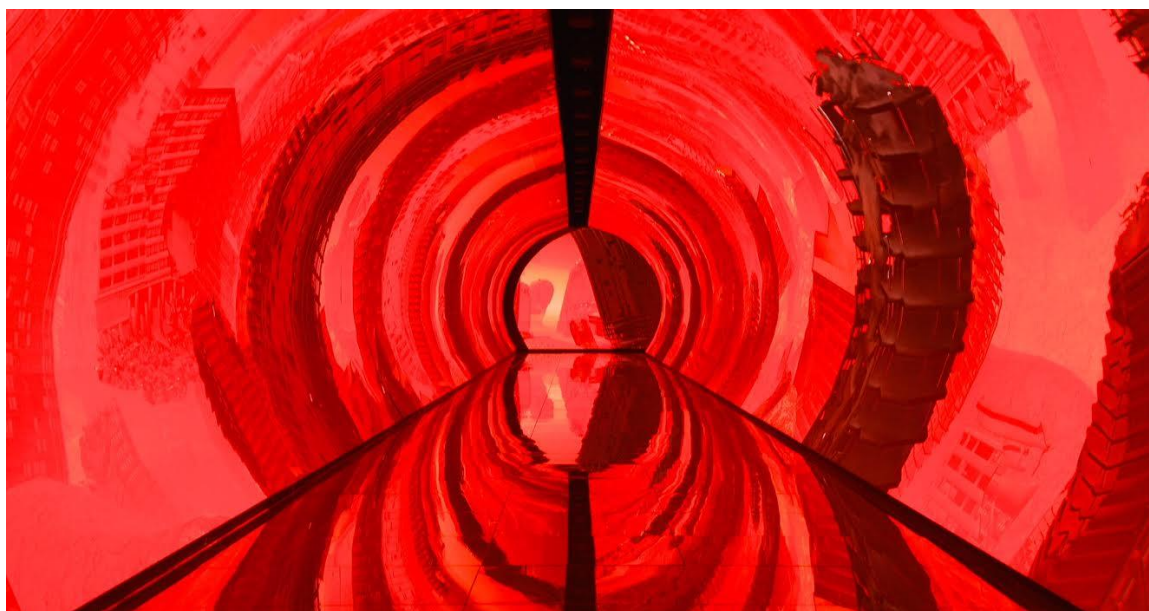
¹⁹ Hahn J.: Balenciaga floods runway for apocalyptic Paris Fashion Week show <https://www.dezeen.com/2020/03/03/balenciaga-flood-paris-fashion-week-show-water-set-design/>

²⁰ Davidson E.: Demna's powerful Balenciaga show explored his experience as a refugee <https://www.dazeddigital.com/fashion/article/55607/1/demna-gvasalia-balenciaga-refugee-experience-ukraine-paris-fashion-week-aw22>

Balenciagine revije redefinirale su modnu prezentaciju, istraživajući konvencije i višeslojna iskustva. Inovativnim konceptima, nekonvencionalnim prostorima i suradnjom s kreativcima, Gvasalija je pokazao svoju sposobnost stvaranja revija koje nadilaze puke izložbe odjeće i postaju platforme za umjetničko istraživanje, društvene komentare i provokaciju razmišljanja.

Slika 34. Video tunel koji je kreirao digitalni umjetnik Jon Rafman, Balenciaga RTW proljeće 2019.

Slika 35. Video tunel koji je kreirao digitalni umjetnik Jon Rafman, Balenciaga RTW proljeće 2019.

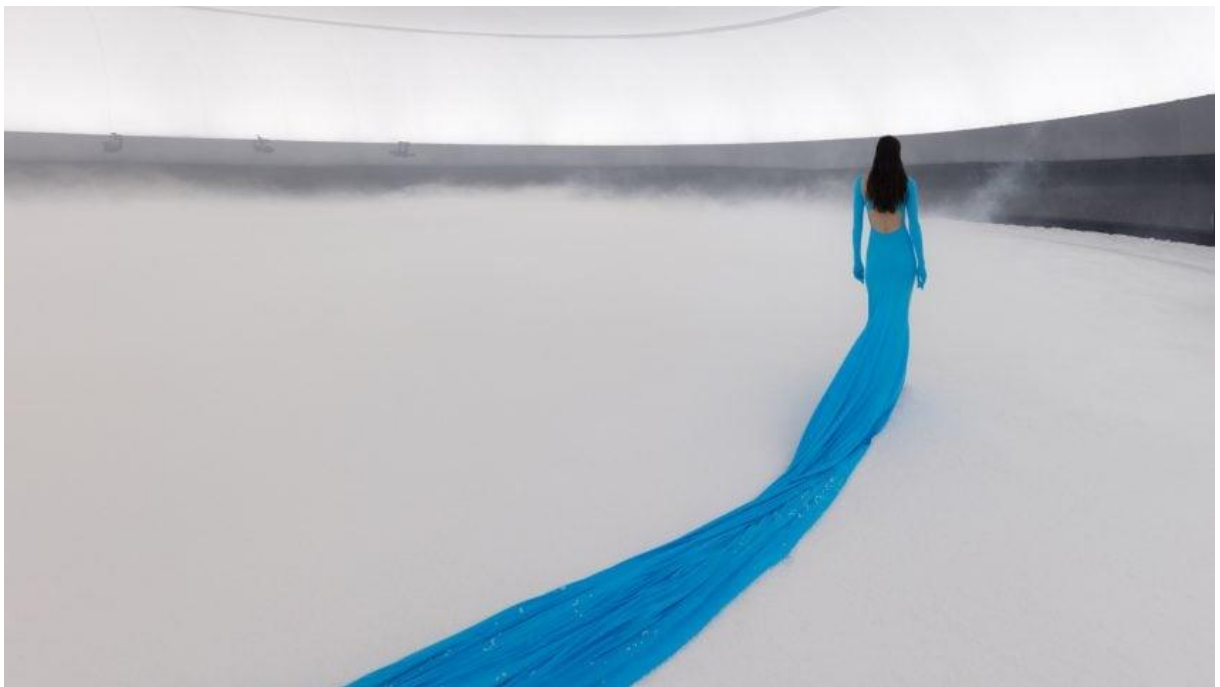
Slika 36. Apokaliptična atmosfera Balenciaga RTW revije za proljeće 2019.

Slika 37. Model na potopljenoj pisti, Balenciaga RTW proljeće 2019.

Slika 38. Cilindrična pista prekrivena snijegom, Balenciaga RTW jesen 2022.

Slika 39. Model tijekom snježne oluje na pisti, Balenciaga RTW jesen 2022.

Gvasalijin inovativni pristup modi obilježen je jedinstvenim i nezaboravnim suradnjama koje pomiču granice mode. Takve suradnje spajaju visoku modu s neočekivanim i ironičnim elementima. Nije oklijevao surađivati s korporativnim brendovima, pokazujući svoju sposobnost spajanja luksuzne mode s elementima pop kulture. Ovakve suradnje mogu uključivati ukomponiranje logotipa, slogana i brendiranja u Balenciagin dizajn, dodajući sloj konzumerizma i kulture brendu. Jedna od takvih suradnji koja je izazvala pozornost modne industrije je partnerstvo s brendom obuće Crocs. Gvasalija je svojim jedinstvenim i avangardnim stilom transformirao nekonvencionalne svakodnevne Crocsice. Balenciagine crocsice odlikovane su visokim platformama ili potpeticama, vibrantnim bojama i raznim ukrasima, uzdižući ležernu obuću u svijet visoke mode.²¹ (Slika 40) Još jedna od šokantnih i neočekivanih kolaboracija bila je s brendom grickalica, Lay's čipsom. Torbice konstruirane od kože, s grafičkim prikazom klasičnog dizajna vrećice čipsa te suptilnim Balenciaga brendigom. Dovršena je metalik srebrnom podstavom i klasičnim zatvaračem na vrhu. Ovime ponovno dovodi u pitanje tradicionalne standarde ljepote te je na ironičan način dokazao zašto njegovo ime zaslužuje biti na vrhu ljestvica kreiranja viralnih trendova.²² (Slika 41) Gvasalijine suradnje nadilaze tradicionalna modna partnerstva, osim modne industrije surađivao je s drugim kreativnim industrijama, uključujući glazbu i film, što rezultira jedinstvenim projektima koji nadilaze granice mode i uključuju brend u šire kulturne razgovore. Jedna od takvih suradnji je ona sa Simpsonima. Gvasalija u kolaboraciji s producentima animirane serije The Simpsons kreira kratki animirani film u kojem legendarna obitelj Simpsons sudjeluje u balenciaginoj reviji smještenoj u njihovom svijetu. Osim animiranog filma Gvasalija kreira kolekciju brendiranih majici s kapuljačom i majici kratkih rukava s likovima Simpsona koje su bile dio njegove ready-to-wear resort kolekcije 2022. pod nazivom „Clones“.²³ (Slika 42) Suradnje pod Gvasalijinim vodstvom su često kulturno relevantne i društveno rezonantne. Takve kolaboracije se bave suvremenim problemima ili izazivaju društvene norme, odražavajući njegovu želju da modu koristi kao platformu izražavanja i poticanja razgovora.

²¹ Croft C.: Would You Wear The Balenciaga Crocs? <https://www.vogue.co.uk/article/balenciaga-crocs>

²² Li N.: The Lay's x Balenciaga Potato Chip Bag Clutch is Reportedly \$1,800 USD
<https://hypebeast.com/2022/10/lays-balenciaga-potato-chip-bag-clutch-1800-usd-price-info>

²³ Parkers J.: Balenciaga collaborates with Simpsons to launch Spring Summer collection
<https://www.dezeen.com/2021/10/07/balenciaga-spring-summer-2022-the-simpsons-fashion/>

Vođen svojom željom za promocijom društvenih problema, za Balenciaginu reviju 2018. kreira odjevne komade sa sedam različitih slojeva tkanine kao kritika na bogate i konzumerizam. Na istoj kolekciji surađuje s World Food Program kreirajući komade poput majici s kapuljačom i torbica s logotipom WFP-a koji su se prodavali u svrhu prikupljanja novca za UN-ovu dobrotvornu organizaciju koja pomaže riješiti problem gladi u svijetu.²⁴ (Slika 43) Gvasalijine suradnje često odražavaju njegovo iskustvo u uličnoj modi i njegovu sposobnost da taj utjecaj ukomponira u svijet visoke mode. Suradnje s modnim markama ili dizajnerima rezultira hibridnim komadima koji spajaju estetiku oba svijeta, stvarajući dizajn koji je privlačan širokom rasponu potrošača. Primjer upravo takve suradnje je „Hacker project“, kolekcija stvorena u kolaboraciji s tadašnjim kreativnim direktorom Guccia Alessandrom Micheleom. Neobičan i jedinstven spoj Micheleove retro estetike i Gvasalijine underground, avangardne estetike bila je savršena jukstapozicija. Kolekcija je sadržavala klasične Demnine komade poput strukturiranih sakoa, drapiranih majici, legendarnih „Pantashoes“ i prepoznatljivih modnih dodataka i torbica oba brenda kao što su Balenciagina „Hourglass“ i bezvremenska Gucci „Jackie“, ukrašenih dijamantima, Guccijevim monogramom te Balenciaginim logotipom.²⁵ (Slika 44, 45, 46, 47)

Balenciagine suradnje pod vodstvom vizionara poput Demne predstavljaju primjer njegove sposobnosti spajanja različitih kreativnih snaga. Bilo da se radi o suradnji s umjetnicima, modnim kućama ili drugim industrijama, one izazivaju konvencionalne modne norme i stvaraju dizajne koji odražavaju evoluirajući krajolik suvremene kulture.

²⁴ Mower S.: Balenciaga RTW Fall 2018 <https://www.vogue.com/fashion-shows/fall-2018-ready-to-wear/balenciaga>

²⁵ Cary A.: Gucci's "Hacking" of Balenciaga Is a Fashion Power Move <https://www.vogue.com/article/balenciaga-gucci-collaboration>

Slika 40. Balenciaga x Crocs cipele, Balenciaga RTW proljeće 2022.

Slika 41. Balenciaga x Lay's torba, Balenciaga RTW proljeće 2023.

Slika 42. Balenciaga x The Simpsons majica s kapuljačom iz Clones kolekcije, Balenciaga resort 2022.

Slika 43. Balenciaga x WFP majica s kapuljačom, Balenciaga RTW jesen 2018.

Slika 44. Model iz Hacker Project kolekcije, Balenciaga x Gucci 2021.

Slika 45. Model iz Hacker Project kolekcije, Balenciaga x Gucci 2021.

Slika 46. Model iz Hacker Project kolekcije, Balenciaga x Gucci 2021.

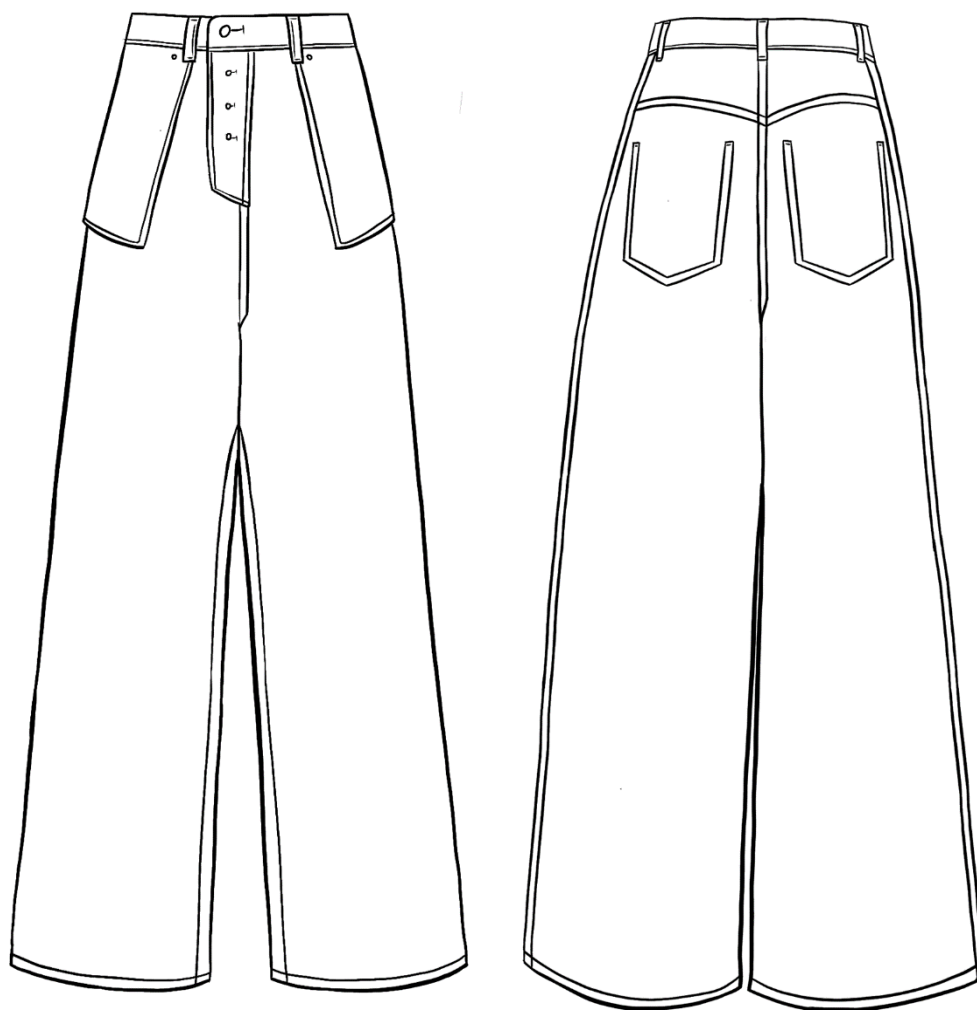

Slika 47. Model iz Hacker Project kolekcije, Balenciaga x Gucci 2021.

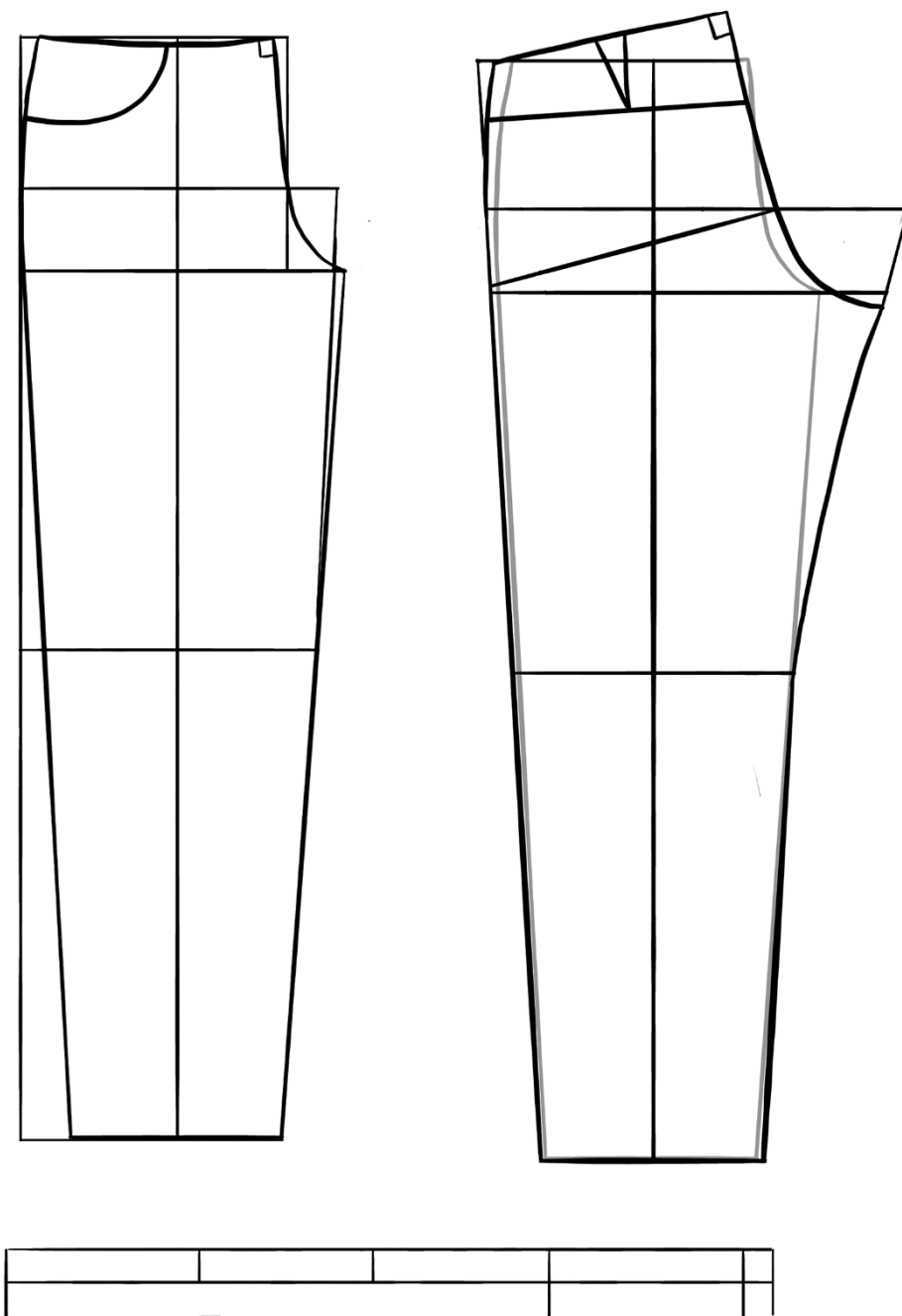
3. EKSPERIMENTALNI DIO

U duhu inovativnosti i kreativnosti, ova modna kolekcija jedinstvena je fuzija Balenciaginog odvažnog dizajna i elemenata estetike ružnog. Kako bih kreirao ovu kolekciju, stavio sam se u Demninu poziciju; reinterpetirao sam već postojeće kreacije kroz svoje oči, kao što je on napravio s Cristóbalom. Crpeći inspiraciju iz arhive Balenciaginh kolekcija i komponirajući svoju estetiku, spoj ružnoga i ulične mode bili su ključni elementi koje sam koristio tijekom ovog procesa. Veliki dio ove kolekcije su predimenzionirane siluete, abnormalno veliki kaputi i motorističke jakne, prevelike hlače i sakoi. Ponaukan saznanjima ovoga rada ukomponirao sam elemente dekonstrukcije, podrapane traperice ispod kojih su vidljive hlače od odijela i „inside out„ traperice, gdje je fokus stavljen na sve elemente krojenja traperica koji su inače sakriveni na unutrašnjoj strani. Spoj ružnog i neobičnog, a opet nosivog je izazovan zadatak koji me natjerao da izađem iz svoje „komfort zone“, a istovremeno zadržim duh svoje estetike. Poigrao sam se različitim teksturama, „ružnim“ printevima, kontrastom vibrantnih i ekcentričnih boja s bezvremenskom crnom. Reinterpetirao sam klasične Balenciagine komade poput „Pantashoes“ dodavajući element ružnoće stvarajući potpuno novi autentični par obuće koji se prožima kroz cijelu kolekciju. Kolekcija ne bi bila potpuna bez jedinstvenih modnih dodataka poput asimetričnih naušnica u obliku predimenzioniranog lanca, naušnice s elementima remena i naočala nepravilnog metalnog okvira. Ova kolekcija je „hommage“ odvažnom duhu Balenciage, gdje odjeća nije samo odjeća, već je snažno sredstvo samoizražavanja i kreativnog oslobođenja.

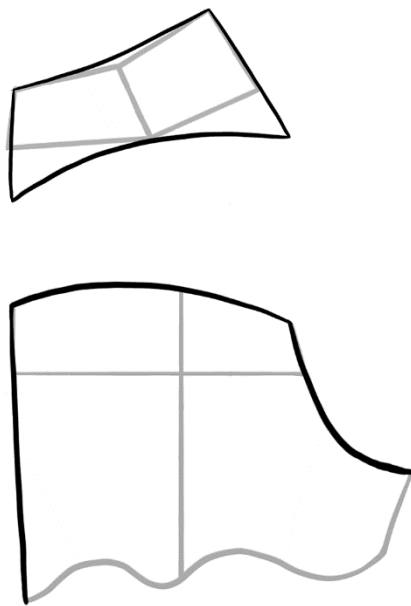
3.1 Konstrukcija „inside out“ jeans hlača

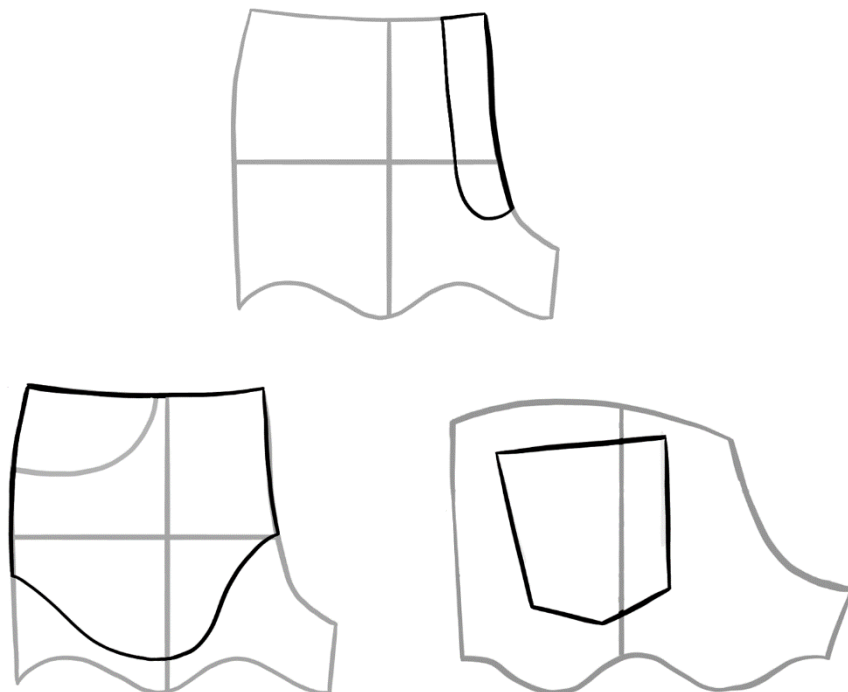
Slika 48. Tehnički crtež „inside out“ traperica

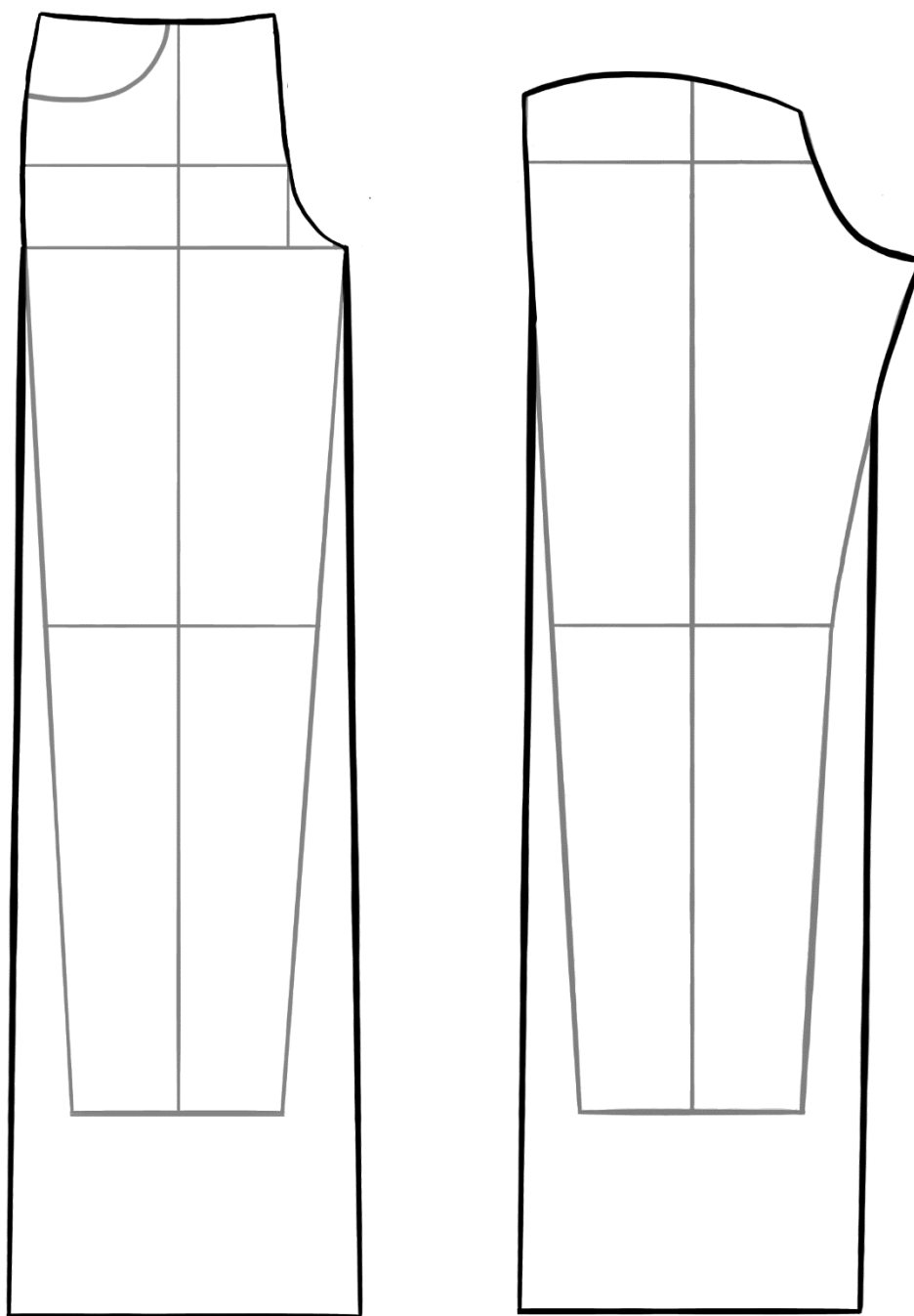
Slika 49. Bazni kroj jeans hlača i konstrukcija pojasnice

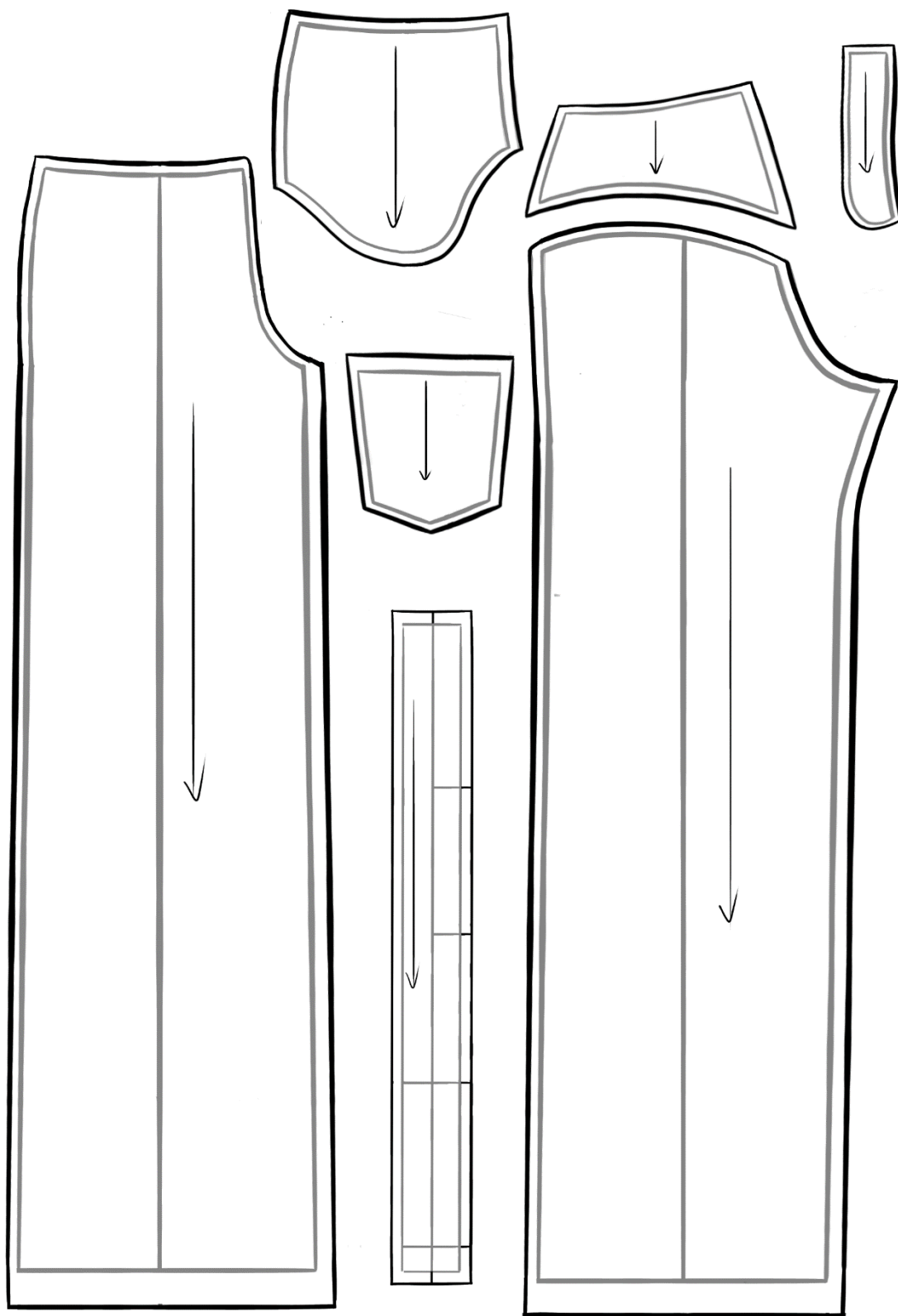
Slika 50. Modeliranje stražnjeg gornjeg dijela

Slika 51. Konstrukcija rasporka, prednje džepne vrećice i stražnjeg džepa

Slika 52. Modeliranje prednjeg i stražnjeg dijela

Slika 53. Krojni dijelovi i šavni dodatci

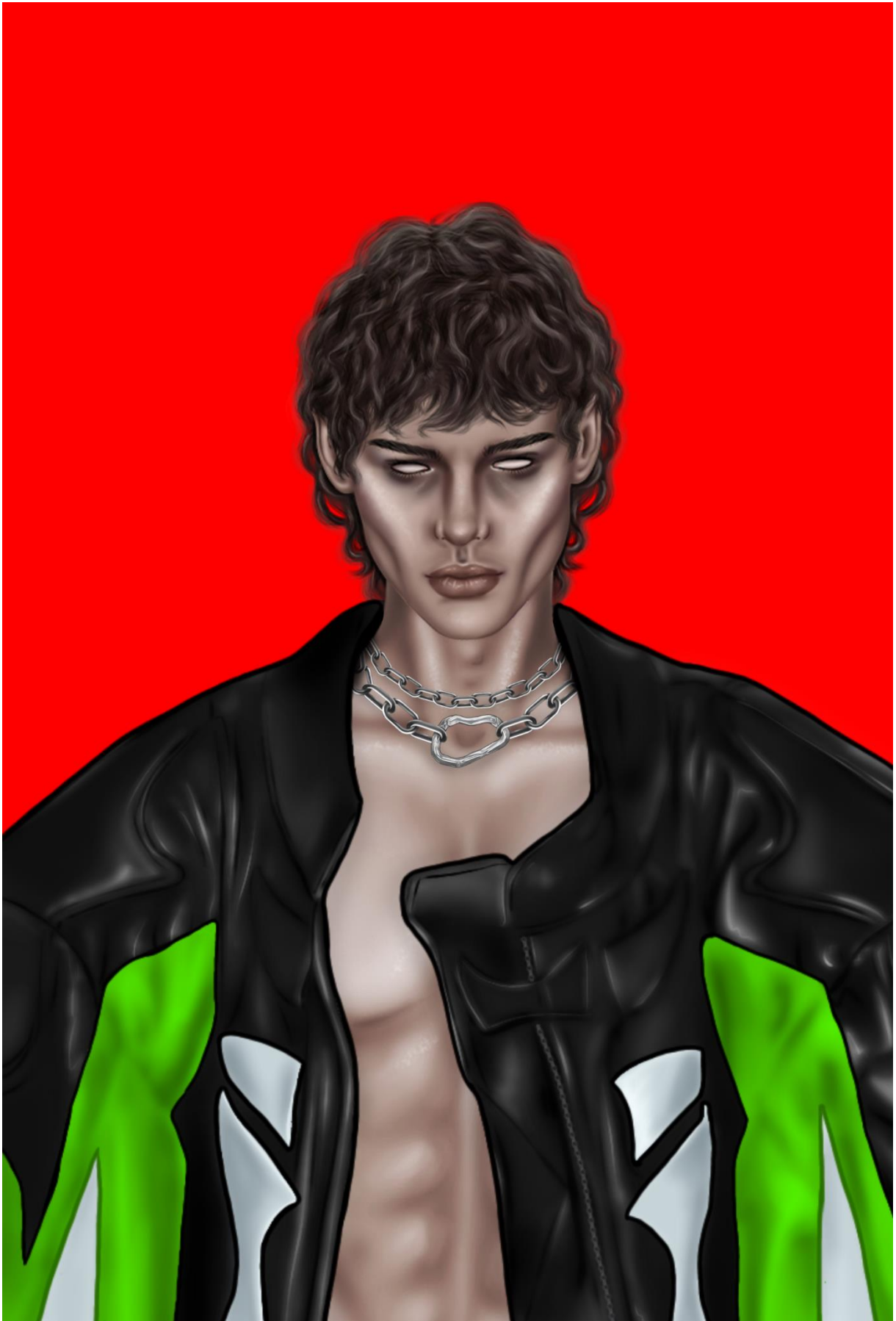
3.2 Kolekcija

4. ZAKLJUČAK

U zadivljujućem carstvu gdje modni opus Balenciage spaja estetiku ružnog, putujemo kroz uspon inovacije, odvažnosti i transformacije. Ovaj rad zaronio je u složene slojeve koji otkrivaju duboki utjecaj prihvaćanja nekonvencionalnog u svijetu mode. Od pionirskog naslijeđa samog Cristóbala Balenciage do odvažnog dizajna koji izaziva tradicionalne norme, povijesno naslijeđe služi kao temelj za stalnu evoluciju brenda. Estetika ružnog, pokret koji slavi nesavršenost i propitkuje standarde ljepote, pojavljuje se kao snažan kontrapunkt tradicionalnim idealima. Kroz detaljnu analizu i istraživanje specifičnih opusa, otkrili smo pedantno umijeće izrade i proračunatu subverziju koja definira Balenciagin pristup modi. Balenciagin opus izaziva reakcije koje variraju od strahopoštovanja do kontemplacije, izazivajući modnu zajednicu i širu javnost da preispita granice ljepote. Odvažni odabiri modne kuće dokazali su da ljepota nadilazi simetrično i skladno, pozivajući nas da cijenimo neuglađeno i neočekivano. Pod vizionarskim vodstvom Demne Gvasalije, Balenciagino putovanje prihvaćanja „ružnog“ postalo je dio suvremenog svijeta mode. Gvasalijin utjecaj vidljiv kroz nekonvencionalne suradnje, revolucionare revije i transformaciju konvencija, učvršćuje Balenciaginu ulogu pionira u svijetu mode. Narativ koji je započet vizionarskim dizajnom Cristóbala Balenciage nastavlja se pod vodstvom Demne Gvasalije, naglašavajući da moć mode ne leži samo u njezinoj sposobnosti kreativnog izražavanja, već i u njezinoj sposobnosti da izazove, nadahne i preoblikuje percepcije. U eri u kojoj je estetika raznolika kao i pojedinci koji ju prihvaćaju, Balenciagin opus stoji kao svjedočanstvo o podatnosti ljepote. Kako se moda nastavlja razvijati, potaknuta neumoljivom težnjom za kreativnošću i samoizražavanjem, podsjećamo se da je putovanje prema redefiniranju ljepote stalan proces. Pokrenula ga je Balenciaga, a svijet mode ga nastavlja prihvaćati.

5. LITERATURA I IZVORI

LITERATURA

- [1] Walker M.: Balenciaga and his legacy, Meadows Museum, Teksas, 2006.
- [2] Blume M.: The Master of Us All: Balenciaga, His Workrooms, His World, Farrar, Straus and Giroux 2013.
- [3] Rosenkranz K.: Aesthetics of Ugliness: A Critical Edition, Bloomsbury Publishing, London, 2015.
- [4] Subjak, R.: Kič i camp estetika u postmodernoj kulturi, Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Osijek, 2017.

WEB IZVORI

- [1] Cristóbal Balenciaga Museoa, <https://x.cristobalbalenciagamuseoa.com/en/creativity>
- [2] Vivviene Westwood, <https://blog.viviennewestwood.com/the-story-so-far/>
- [3] <https://www.kering.com/en/houses/couture-and-leather-goods/balenciaga/demna/>
- [4] Vetements' Demna Gvasalia, took off where Martin Margiela stopped.....
<https://agnautacouture.com/2016/03/13/vetements-demna-gvasalia-took-off-where-martin-margiela-stopped/>
- [5] Demna Gvasalia's 10 Most Memorable Moments at Vetements
<https://wwd.com/fashion-news/designer-luxury/demna-gvasalia-vetements-ten-most-memorable-moments-1203285617/>
- [6] Paton E. Who Is Demna Gvasalia, Balenciaga's New Designer?
<https://www.nytimes.com/2015/10/08/fashion/demna-gvasalia-balenciaga-new-artistic-director.html>
- [7] Mower S.: Balenciaga RTW 2016 <https://www.vogue.com/fashion-shows/fall-2016-ready-to-wear/balenciaga>
- [8] Mower S: Balenciaga RTW fall 2017 <https://www.vogue.com/fashion-shows/fall-2017-ready-to-wear/balenciaga>
- [9] <http://www.fashionela.net/fashion/balenciaga-fall-2017-collection/>
- [10] Madse C. A.: 5 Things To Know About Demna Gvasalia's First Balenciaga Haute Couture Show For AW21 <https://www.vogue.co.uk/fashion/gallery/5-things-balenciaga-haute-couture-aw21>
- [11] Mower S.: Balenciaga Couture Fall 2022 <https://www.vogue.com/fashion-shows/fall-2022-couture/balenciaga>

[12] DOOM AND GLOOM – BUT MAKE IT FASHION

<https://metalmagazine.eu/en/post/article/balenciaga-f-slash-w-2022-couture>

[13] Mower S.: Balenciaga RTW Spring 2019 <https://www.vogue.com/fashion-shows/spring-2019-ready-to-wear/balenciaga>

[14] Hahn J.: Balenciaga floods runway for apocalyptic Paris Fashion Week show
<https://www.dezeen.com/2020/03/03/balenciaga-flood-paris-fashion-week-show-water-set-design/>

[15] Davidson E.: Demna’s powerful Balenciaga show explored his experience as a refugee
<https://www.dazeddigital.com/fashion/article/55607/1/demna-gvasalia-balenciaga-refugee-experience-ukraine-paris-fashion-week-aw22>

[16] Croft C.: Would You Wear The Balenciaga Crocs?

<https://www.vogue.co.uk/article/balenciaga-crocs>

[17] Li N.: The Lay's x Balenciaga Potato Chip Bag Clutch is Reportedly \$1,800 USD
<https://hypebeast.com/2022/10/lays-balenciaga-potato-chip-bag-clutch-1800-usd-price-info>

[18] Parkers J.: Balenciaga collaborates with Simpsons to launch Spring Summer collection
<https://www.dezeen.com/2021/10/07/balenciaga-spring-summer-2022-the-simpsons-fashion/>

[19] Mower S.: Balenciaga RTW Fall 2018 <https://www.vogue.com/fashion-shows/fall-2018-ready-to-wear/balenciaga>

[20] Cary A.: Gucci’s “Hacking” of Balenciaga Is a Fashion Power Move

<https://www.vogue.com/article/balenciaga-gucci-collaboration>

6. POPIS SLIKA

Slika 1. Balenciaga baloon haljina, 1950.

Izvor: <https://www.lifestyleasia.com/bk/style/fashion/icons-before-instagram-cristobal-balenciaga/>

Slika 2. Balenciaga baloon jakna, 1953.

Izvor: <https://www.lifestyleasia.com/bk/style/fashion/icons-before-instagram-cristobal-balenciaga/>

Slika 3. Balenciaga sack haljina 1957.

Izvor: <https://www.lifestyleasia.com/bk/style/fashion/icons-before-instagram-cristobal-balenciaga/>

Slika 4. Balenciaga Cacoon kaput, 1960.

Izvor: <https://www.lifestyleasia.com/bk/style/fashion/icons-before-instagram-cristobal-balenciaga/>

Slika 5. Balenciaga baby-doll haljina, 1958.

Izvor: <https://www.lifestyleasia.com/bk/style/fashion/icons-before-instagram-cristobal-balenciaga/>

Slika 6. Vivienne Westwood „tits“ majica, 1977.

Izvor: <https://www.metmuseum.org/art/collection/search/185214>

Slika 7. Model iz kolekcije Maiosn Martin Margiela RTW jesen 1997.

Izvor: Minimalism and fashion: reduction in the Postmodern Era, Elyssa Dimant, 2010.

Slika 8. Model iz kolekcije Comme des Garçons RTW proljeće 1997.

Izvor: <https://improvisedlife.com/2017/05/09/rei-kawakubos-creative-manifesto/>

Slika 9. Model iz kolekcije Rick Owens jesen/zima 2001.

Izvor: <https://erowid.tumblr.com/post/187544998868/rick-owens-fw-2001>

Slika 10. Jacquemus Rond Carré sandale, 2016.

Izvor: <https://thenletitbe.tumblr.com/post/139000085390/lulufrost-circle-circle-square>

Slika 11. Fecal Matter Skin čizme, 2020.

Izvor: https://www.instagram.com/p/CJJ54dALnfa/?img_index=2

Slika 12. Nekonvencionalni model s revije Vetements RTW Jesen 2017.

<https://www.vogue.com/fashion-shows/fall-2017-ready-to-wear/vetements/slideshow/collection#17>

Slika 13. Vetements x Manolo Blahnik čizme

<https://i.pining.com/564x/2a/19/ba/2a19bab30a26246f12032cb137710097.jpg>

Slika 14. Model jakne iz kolekcije Balenciaga RTW jesen 2016.

<https://www.vogue.com/fashion-shows/fall-2016-ready-to-wear/balenciaga/slideshow/details#28>

Slika 15. Naušnice u obliku zihalice, Balenciaga RTW jesen 2016.

<https://www.vogue.com/fashion-shows/fall-2016-ready-to-wear/balenciaga/slideshow/details#32>

Slika 16. Haljina sukobljavajućih cvjetnih printeva, Balenciaga RTW jesen 2016.

<https://www.vogue.com/fashion-shows/fall-2016-ready-to-wear/balenciaga/slideshow/details#64>

Slika 17. Jakna asimetričnog kopčanja, Balenciaga RTW jesen 2017.

<https://www.vogue.com/fashion-shows/fall-2017-ready-to-wear/balenciaga/slideshow/collection#21>

Slika 18. Haljina inspirirana Baby-doll siluetom, Balenciaga RTW jesen 2017.

<https://www.vogue.com/fashion-shows/fall-2017-ready-to-wear/balenciaga/slideshow/collection#42>

Slika 19. Haljina inspirirana Balloon siluetom, Balenciaga RTW jesen 2017

<https://www.vogue.com/fashion-shows/fall-2017-ready-to-wear/balenciaga/slideshow/collection#43>

Slika 20. Couture haljina sa džepovima, Balenciaga RTW jesen 2017.

<https://www.vogue.com/fashion-shows/fall-2017-ready-to-wear/balenciaga/slideshow/collection#44>

Slika 21. Drapirana haljina, Balenciaga RTW jesen 2017.

<https://www.vogue.com/fashion-shows/fall-2017-ready-to-wear/balenciaga/slideshow/collection#41>

Slika 22. Strukirano odijelo širokih ramena, Balenciaga Couture jesen 2021.

<https://www.vogue.com/fashion-shows/fall-2021-couture/balenciaga/slideshow/collection#6>

Slika 23. Predimenzionirana jakna, Balenciaga Couture jesen 2021.

<https://www.vogue.com/fashion-shows/fall-2021-couture/balenciaga/slideshow/collection#9>

Slika 24. Model traperica iz kolekcije Balenciaga Couture jesen 2021.

<https://www.vogue.com/fashion-shows/fall-2021-couture/balenciaga/slideshow/collection#25>

Slika 25. Dugački kaput inspiriran Caccoon siluetom, Balenciaga Couture jesen 2021.

<https://www.vogue.com/fashion-shows/fall-2021-couture/balenciaga/slideshow/collection#59>

Slika 26. Neopran haljina i torba zvučnik, Balenciaga Couture proljeće 2022.

<https://www.vogue.com/fashion-shows/fall-2022-couture/balenciaga/slideshow/collection#7>

Slika 27. Majica kreirana od recikliranih originala, Balenciaga Couture proljeće 2022.

<https://www.vogue.com/fashion-shows/fall-2022-couture/balenciaga/slideshow/collection#18>

Slika 28. Haljina od aluminija, Balenciaga Couture proljeće 2022.

<https://www.vogue.com/fashion-shows/fall-2022-couture/balenciaga/slideshow/collection#56>

Slika 29. Predimenzionirana, hiper ekstravagantna haljina, Balenciaga Couture proljeće 2022.
<https://www.vogue.com/fashion-shows/fall-2022-couture/balenciaga/slideshow/collection#57>

Slika 30. Triple S tenisice, Balenciaga menswear jesen 2017.
<https://ffw.uol.com.br/trends/ugly-chic-aumenta-o-frisson-em-torno-do-dad-sneaker-com-o-lancamento-do-novo-tenis-da-balenciaga/galeria/7/>

Slika 31. Knife Boots, Balenciaga RTW proljeće 2017.
<https://www.vogue.com/fashion-shows/spring-2017-ready-to-wear/balenciaga/slideshow/details#96>

Slika 32. Pantashoes, Balenciaga RTW proljeće 2017.
<https://www.vogue.com/fashion-shows/spring-2017-ready-to-wear/balenciaga/slideshow/collection#21>

Slika 33. Bazaar Shopper torba, Balenciaga RTW proljeće 2017.
<https://www.vogue.com/fashion-shows/spring-2017-ready-to-wear/balenciaga/slideshow/collection#41>

Slika 34. Video tunel koji je kreirao digitalni umjetnik Jon Rafman, Balenciaga RTW proljeće 2019.
https://garage.vice.com/en_us/article/9kvddd/jon-rafman-balenciaga

Slika 35. Video tunel koji je kreirao digitalni umjetnik Jon Rafman, Balenciaga RTW proljeće 2019.
https://garage.vice.com/en_us/article/9kvddd/jon-rafman-balenciaga

Slika 36. Apokaliptična atmosfera Balenciaga RTW revije za proljeće 2019.
https://api.moving-picture.com/wp-content/uploads/2020/03/Winter-20-CODIR_10-1280x720.jpg

Slika 37. Model na potopljenoj pisti, Balenciaga RTW proljeće 2019.
<https://fashionista.com/2020/03/balenciaga-fall-2020-collecton>

Slika 38. Cilindrična pista prekrivena snijegom, Balenciaga RTW jesen 2022.
<https://www.dezeen.com/2022/03/15/balenciaga-autumn-winter-2022-fashion-show-design/>

Slika 39. Model tijekom snježne oluje na pisti, Balenciaga RTW jesen 2022.
<https://www.dezeen.com/2022/03/15/balenciaga-autumn-winter-2022-fashion-show-design/>

Slika 40. Balenciaga x Crocs cipele, Balenciaga RTW proljeće 2022.
<https://www.vogue.com/fashion-shows/spring-2022-ready-to-wear/balenciaga/slideshow/collection#50>

Slika 41. Balenciaga x Lay's torba, Balenciaga RTW proljeće 2023.
<https://i.pining.com/564x/9a/3e/73/9a3e734f93f1a71a5f876a444094f18c.jpg>

Slika 42. Balenciaga x The Simpsons majica s kapuljačom iz Clones kolekcije, Balenciaga resort 2022.
<https://www.vogue.com/fashion-shows/resort-2022/balenciaga/slideshow/collection#29>

Slika 43. Balenciaga x WFP majica s kapuljačom, Balenciaga RTW jesen 2018.
<https://www.vogue.com/fashion-shows/fall-2018-ready-to-wear/balenciaga/slideshow/collection#73>

Slika 44. Model iz Hacker Project kolekcije, Balenciaga x Gucci 2021.
<https://www.highsnobiety.com/p/gucci-balenciaga-collaboration/>

Slika 45. Model iz Hacker Project kolekcije, Balenciaga x Gucci 2021.
<https://www.highsnobiety.com/p/gucci-balenciaga-collaboration/>

Slika 46. Model iz Hacker Project kolekcije, Balenciaga x Gucci 2021.
<https://www.highsnobiety.com/p/gucci-balenciaga-collaboration/>

Slika 47. Model iz Hacker Project kolekcije, Balenciaga x Gucci 2021.
<https://www.highsnobiety.com/p/gucci-balenciaga-collaboration/>